

Zitting 1981-1982

17 337

Herziening van artikel 36 van de Wet op de justitiële documentatie en op de verklaringen omtrent het gedrag, benevens wijziging van titel VII van het Eerste Boek van het Wetboek van Strafrecht

C

NADER RAPPORT

Aan de Koningin

's-Gravenhage, 18 februari 1982

Blijkens de mededeling van de Directeur van Uw Kabinet van 29 september 1981, no. 40, machtigde Uwe Majesteit de Raad van State zijn advies betreffende het wetsontwerp tot herziening van artikel 36 van de Wet op de justitiële documentatie en op de verklaringen omtrent het gedrag, benevens wijziging van titel VII van het Eerste Boek van het Wetboek van Strafrecht, met memorie van toelichting, rechtstreeks aan mij te doen toekomen. Dit advies, gedateerd 15 december 1981, moge ik U hierbij aanbieden.

Over het advies van de Raad van State moge ik het volgende opmerken.

1. De Raad van State kan zich verenigen met de strekking van het wetsvoorstel. Het ontwerp geeft het college aanleiding tot de hierna te bespreken opmerkingen.

2. De Raad merkt op dat de redactie van het nieuwe tweede lid van artikel 65 van het Wetboek van Strafrecht afwijkt van het bestaande artikel 65. Ingevolge de geldende bepaling tast, naar de mening van de Raad, de bevinding dat de overledene een vervolging niet heeft gewild niet het klachtrecht van ouders, kinderen of de overlevende echtgenoot aan, maar doet zij het recht tot vervolging teloorgaan, terwijl daarentegen ingevolge de nieuwe redactie de klachtgerechtigdheid wordt aangetast.

De Raad is van oordeel dat in de redactie van het bestaande artikel de delicate positie van de overlevenden beter ontzien wordt.

Ik kan de opvatting van de Raad, dat de nieuwe redactie van artikel 65, tweede lid, een ander rechtsgevolg zou doen intreden dan de bestaande bepaling, niet delen. In verband met klachtdelicten betekent het toekennen van klachtgerechtigdheid dat de tot de klacht gerechtigde de bevoegdheid heeft door middel van het indienen van de klacht voor het openbaar ministerie de mogelijkheid te scheppen tot het instellen van een strafvervolging. Indien bekend is dat de inmiddels overleden benadeelde een vervolging niet heeft gewild, kan ingevolge het geldende artikel 65 geen strafvervolging worden ingesteld. Dit leidt ertoe dat in dat geval zijn ouders, zijn kinderen en zijn overlevende echtgenoot de bevoegdheid missen om door het indienen van de klacht een strafvervolging mogelijk te maken, met andere woorden, dat zij niet tot de klacht gerechtigd zijn in de in titel VII bedoelde zin. Naar mijn mening tast de voorgestelde redactie van artikel 65, tweede lid, niet de opzet van de geldende regeling aan. Ik verwijs in dit verband nog naar Noyon-Langemeijer-Remmelink, Het Wetboek van Strafrecht, aantekening 4 op artikel 65, waar staat: «Het klachtrecht is overigens uitgesloten

indien blijkt dat de overledene de vervolging niet gewild heeft».

3. De Raad acht het wenselijk dat ten aanzien van minderjarigen die ouder dan 12 jaar en jonger dan 16 jaar zijn en ten aanzien van sommige curandi in het Tweede Boek, titel I, vierde afdeling van het Wetboek van Strafvordering een regeling wordt opgenomen ertoe strekkende dat de officier van justitie voor de aanvang van de vervolging onderzoekt of de minderjarige, c.q. de curandus hierover zal worden gehoord. In dat geval zou hij in de gelegenheid dienen te worden gesteld zijn mening kenbaar te maken althans daartoe behoorlijk opgeroepen dienen te worden. Een dergelijke regeling zou wat de minderjarige betreft aansluiten bij het voorgestelde wetsontwerp tot nadere regeling van het horen van minderjarigen in hen betreffende burgerrechtelijke zaken (kamerstuk 16127).

Ik deel de opvatting van de Raad dat, indien de klacht is ingediend door de wettige vertegenwoordiger in burgerlijke zaken, ook de mening van de minderjarige in de leeftijd van twaalf tot zestien jaar en van de curandus van belang is. Veelal zullen ook nu reeds laatstgenoemde personen tijdens het opsporingsonderzoek worden gehoord. Ik kan echter met de Raad meegaan, wanneer deze stelt

dat een wettelijke regeling van dit «horen» in de lijn ligt van het bovenvermelde wetsontwerp 16 127. Ik heb dan ook overeenkomstig het advies van dit college in artikel II van het onderhavige wetsontwerp een desbetreffende voorziening in het Wetboek van Strafvordering voorgesteld. De ontworpen bepaling die als artikel 165a in het Wetboek van Strafvordering ware in te voegen, luidt:

Artikel 165a

Indien de klacht krachtens artikel 65, eerste lid, van het Wetboek van Strafrecht door de wettige vertegenwoordiger van een minderjarige die twaalf jaren of ouder is of van een onder curatele gestelde is geschied, gaat het openbaar ministerie niet tot vervolging over dan na de vertegenwoordigde persoon, zo deze in Nederland verblijft, in de gelegenheid te hebben gesteld ten parkette zijn mening omtrent de wenselijkheid van vervolging kenbaar te maken, althans na deze daartoe behoorlijk te hebben opgeroepen, tenzij dit in verband met de lichamelijke of geestelijke toestand van de minderjarige of de onder curatele gestelde niet mogelijk of niet wenselijk is.

De uitzondering op de hoorplicht is in de ontworpen bepaling iets ruimer geformuleerd dan in het ontwerp van Wet tot nadere regeling van het horen van minderjarigen in hen betreffende burgerrechtelijke zaken (kamerstuk 16 127), daar onder bepaalde omstandigheden, met name in geval van een zedendelict, het horen van de minderjarige, c.q. de curandus ook al zou dit in verband met diens geestelijke toestand wel mogelijk zijn, toch onwenselijk moet worden geacht. Ik neem aan dat de Raad onder meer op een dergelijke situatie doelt waar het college stelt dat de officier van justitie voor de aanvang van de vervolging dient te onderzoeken of de minderjarige c.q. de curandus zal worden gehoord.

4. De Raad acht het wenselijk dat in de memorie van toelichting kort wordt uiteengezet op welke gronden de bijzondere regeling van het klachtrecht in geval van schaking (artikel 281 Wetboek van Strafrecht) is gehandhaafd. Deze opvatting vloeit voort uit een misverstand waartoe de huidige redactie van titel VII van het Eerste Boek van het Wetboek van

Strafrecht aanleiding geeft. In dit wetsontwerp is het stelsel, vervat in titel VII geëxpliciteerd, waardoor duidelijk wordt dat de bijzondere bepaling betreffende de klachtgerechtigdheid in artikel 281 Wetboek van Strafrecht niet derogeert aan de algemene regeling inzake indiening van een klacht bij misdrijven alleen op klacht vervolgbaar. Er zijn dan ook geen redenen in het kader van de hier aan de orde zijnde voorstellen artikel 281 te wijzigen.

Naar aanleiding van het verzoek van de Raad is de laatste alinea van het algemene deel van de memorie van toelichting gewijzigd en aangevuld in dier voege dat de verhouding van de algemene regeling van het klachtrecht vervat in titel VII tot de bijzondere bepalingen betreffende klachtgerechtigdheid in artikel 270 (aantasting van de goede naam van een overledene) en artikel 281 Wetboek van Strafrecht aan de orde wordt gesteld. In de toelichting op het ontworpen artikel 64 wordt deze verhouding nader besproken.

5. De redactionele kanttekeningen van de Raad zijn verwerkt in het wetsontwerp en de memorie van toelichting.

6. De alinea in het algemene deel van de memorie van toelichting waarin het ontwerp van Wet op de centrale personenadministratie wordt vermeld, is aangepast aan de omstandigheid dat voornoemd ontwerp (kamerstuk 17 298) reeds was ingediend toen het advies van de Raad van State op het onderhavige ontwerp werd ontvangen; ik verwijs naar de bijlage bij dit rapport.

Ik veroorloof mij U in overweging te geven het hierbij gevoegde gewijzigde ontwerp van wet en de daarmee in overeenstemming gebrachte en overeenkomstig het bovenstaande gewijzigde memorie van toelichting aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal te zenden.

De Minister van Justitie,
J. de Ruiter